

Sygn. akt VI U 152/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	St. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 marca 2013 r. w S.

sprawy R. Ć.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wstrzymanie wypłaty emerytury

na skutek skargi R. Ć.

o wznowienie postępowania toczącego się przed tutejszym Sądem w sprawie o sygn. akt VI U 2035/11 w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 3 października 2011 roku,

znak: (...)

uwzględnia skargę o wznowienie postępowania i zmienia zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 20 marca 2012r. wydany w sprawie o sygn. akt VI U 2035/11 w ten sposób, że zmienia zaskarżoną decyzję organu rentowego i podejmuje wypłatę emerytury ubezpieczonej poczynszą od 1 października 2011r.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 marca 2012r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, w sprawie o sygn. akt VI U 2035/11 oddalił odwołanie R. Ć. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 3 października 2011r., znak: (...), wstrzymującej wypłatę przyznanej wcześniej ubezpieczonej emerytury.

Wyrok ten uprawomocnił się w Sądzie I instancji.

W dniu 31 stycznia 2013r. ubezpieczona złożyła skargę o wznowienie postępowania, jakie toczyło się w tej sprawie przed Sądem Okręgowym, powołując się na wydanie przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 13 listopada 2012r. wyroku, którym uznano że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, dalej jako: ustawa emerytalna) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa,

wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Skarżąca wywodziła, że wyrok Sądu Okręgowego został oparty na normie prawnej uznanej za niezgodną z Konstytucją, toteż zachodzi podstawa do wznowienia postępowania.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o wypłatę świadczeń emerytalnych wraz z odsetkami za zwłokę za okres od 1 października 2011r. do 30 czerwca 2012r.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie skargi ubezpieczonej w zakresie przyznania ustawowych odsetek od dnia zawieszenia świadczenia emerytalnego do dnia zapłaty, podnosząc iż skoro organ rentowy wydał decyzję na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów prawa, to nie można mu przypisać winy.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 26 marca 2012r. przekazano organowi rentowemu do merytorycznego rozpoznania poprzez wydanie decyzji wnioski ubezpieczonej o wypłatę odsetek od zawieszonych świadczeń emerytalnych (art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. Ć. urodziła się (...) roku. Od dnia 16 maja 1988r. i nadal (także po dniu 1 października 2011 roku) jest nieprzerwanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) w S..

Niesporne, a nadto dowód: dokumentacja w aktach ZUS O/S. dot. ubezpieczonej.

W marcu 2009 r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w S. wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury. Decyzją z 26 marca 2009 roku organ rentowy przyznał jej prawo do tego świadczenia od dnia 1 marca 2009 roku, tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Dowód: decyzja z dnia 26.03.2009 r., k. 28, plik I akt ZUS O/S. dot. ubezpieczonej.

Decyzją z dnia 3 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z urzędu wstrzymał R. Ć. dalszą wypłatę emerytury, z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez ubezpieczoną. Organ rentowy wskazał, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury, ubezpieczona winna przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

R. Ć. zaskarżyła powyższą decyzję do Sądu Okręgowego w Szczecinie, wskazując, że świadczenie zostało jej przyznane w 2009 r. na podstawie obowiązujących wówczas przepisów czyli bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, umożliwiającego łączenie pracy zawodowej z pobieraniem emerytury, a nowa decyzja pozbawia ją praw nabytych wynikających z konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawa.

Po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonej od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VI U 2035/11 w dniu 20 marca 2012r. wydał wyrok, którym w całości oddalił odwołanie. Pisemne uzasadnienie wyroku nie zostało sporządzone.

Niesporne, a nadto dowody: dokumentacja w aktach Sądu Okręgowego w (...) sygn. akt VI U 1884/11 oraz w aktach ZUS O/S. dot. (...)

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012r., poz. 1285.

Niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności trzeba stwierdzić, że złożenie przez ubezpieczoną skargi o wznowienie postępowania należało uznać za dopuszczalne.

Zgodnie z treścią przepisu art. 401¹ k.p.c., można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Jak przy tym stanowi przepis art. 407 § 2 k.p.c., w takiej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Ubezpieczona złożyła skargę w wymaganym terminie, jak również wskazała podstawę warunkującą jej dopuszczalność, co uzasadniało przystąpienie do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy w granicach zakreślonych normą art. 412 § 1 k.p.c.

Podstawę wyroku wydanego w sprawie ubezpieczonej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie stanowił przepis art. 103a ustawy emerytalnej. Badając zgodność z Konstytucją art. 28 przywoływanej już wyżej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych, Trybunał Konstytucyjny powiązał treść tego przepisu właśnie z treścią art. 103a ustawy emerytalnej, wskazując iż oba te przepisy nie znajdują zastosowania do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oceniając skutki wyroku Trybunał wypowiedział się, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1285).

Mając to na uwadze, trzeba wskazać iż w świetle brzmienia art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału ma jednak – wbrew temu, co twierdził pełnomocnik organu rentowego w odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania - skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., sygn. akt V CO 43/08 oraz wyrok tego sądu z dnia 21 listopada 2006 r., sygn. akt II PK 42/06).

Mając to na względzie, trzeba więc wskazać, że zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) stanowi, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (tj. ustawy emerytalnej) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r. Z kolei wymieniony art. 6 pkt 2 omawianej ustawy dodał zaś do ustawy emerytalnej - po art. 103 - art. 103a w brzmieniu: „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.”

Omawiany przepis został uchwalony w dniu 16 grudnia 2010 r.; w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego trzeba więc uznać, że już od tej daty powinien on zostać wyrugowany z porządku prawnego z powodu jego niezgodności z art. 2 Konstytucji. Nie można jednak zapominać – co wyraźnie wynika z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego – że owe wyrugowanie może nastąpić tylko w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2012 r. - bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. W stosunku do tych ubezpieczonych (do których zalicza się także i R. Ó.) należy zatem dokonać rekonstrukcji stanu prawnego, powracając do stanu jaki obowiązywał zanim do ustawy emerytalnej został dodany art. 103a. Przed wprowadzeniem tego przepisu nie istniał zaś wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury. Ustawą z dnia 21 listopada

2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507) uchylony bowiem został z dniem 8 stycznia 2009 r. art. 103 ust. 2a cyt. ustawy emerytalnej (art. 37 pkt 5b ustawy), który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od dnia 1 stycznia 2011 r. przepis ten ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako art. 103a - z mocy art. 6 pkt 2 w zw. z art. 30 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...).

W tej sytuacji ubezpieczonym, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania zatrudnienia u pracodawcy, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, gdyż nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia. Obecnie - w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego – trzeba więc uznać, iż to prawo do wypłaty emerytury dla tej grupy ubezpieczonych zostało zachowane.

Skoro zaś art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (...) wskazywał, że przepis art. 103a ustawy emerytalnej znajdował zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem jego wejścia w życie dopiero poczynając od dnia 1 października 2011 r., dlatego też od tej daty organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury. Obecnie więc, wobec uznania skutków tego przepisu za niebyłe, koniecznym było uznanie iż od tej właśnie daty wypłata emerytury dla ubezpieczonej powinna zostać podjęta, bowiem odpadła podstawa prawna jej wcześniejszego wstrzymania.

Kierując się więc tymi wszystkimi względami, uwzględniając skargę o wznowienie postępowania, Sąd Okręgowy na mocy art. 412 § 2 k.p.c. oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżony wcześniejszy wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i podjął wypłatę emerytury ubezpieczonej od dnia 1 października 2011 r.